

Nije fer prema protestantima

'VRIJEME I VJEČNOST' – Piše: Kuzmič, Peter

U jednom su me radijskom intervjuu u Engleskoj 1992. godine pitali može li se "sukob na Balkanu" (Carrington) definirati kao vjerski rat između katolika, pravoslavaca i muslimana. Odgovorio sam im da je to slično kao kada se sukobi u Irskoj između tamošnjih nacionalista i probritanskih unionista definiraju kao vjerski rat katolika i protestanata. Bio je to dobar odgovor jer mi je omogućio da ne uvijek naklonim nam Britancima objasnim kako se tu radi o zloporabi religije, dok su pravi ciljevi Miloševićeve osvajačke agresije zapravo teritorijalni, a (ne baš bezgrešni) Hrvati (katolici) i Bošnjaci (većinom muslimani) brane svoja stoljetna ognjišta i ugrožene im domovine. Tog sam se razgovora sjetio prošloga tjedna prateći nove sukobe u Belfastu, zgražajući se nad nasiljem, ali i nad groznim naslovima u našem tisku: "Divljanje protestantskih militantata", "Protestantski gangsterizam" ili "Protestanti divljali Belfastom", pristrano opisujući sukob arogantnih pripadnika Oranskog reda, militantata odanih britanskoj kruni i krute policije koja ih je sprječavala u provokativnom obljetničkom maršu. Takvi naslovi i religijskom mržnjom obojeni članci (kažu da ih servira neki zagriženi politički katolik iz naše središnje novinske agencije) pridonose vjerskoj mržnji, neopravdanom etiketiranju i neutemeljenim predrasudama kojih ionako ima previše u našem demokratski nedoraslom i ekumenski nepismenom narodu. Stoljetni sukobilrci nikada nisu posebno voljeli Engleze, svoje stoljetne okupatore. Duga pretpovijest modernih sukoba ima početke već u 12. stoljeću, kada prvi engleski brodovi stižu na njihov prekrasan zeleni otok. Odnose je u 16. stoljeću pogoršao razvratni engleski kralj Henrik VIII. kada je poslije glasovitog sukoba s Rimom svoju vrstu protestantske (anglikanske) vjere na netaktičan način s katastrofičnim posljedicama nametnuo i irskom narodu, proglasivši sebe poglavarom njihove crkve. Stoljeće poslije na sjeverni dio otoka doseljavaju škotski prezbiterijanci, a u 18. stoljeću veliki evangelizator Wesley uspješno propovijeda po Irskoj. Od tog vremena metodizam počinje snažno suobličavati kulturni i vjerski život sjeverne Irske. Možemo, dakle, razumjeti zašto se kršćanstvo u Irskoj povijesno sve snažnije vezuje uz suprotstavljene političke opcije. Rimokatolici su uglavnom irski nacionalisti republikanskog usmjerenja, dok protestantska populacija favorizira snažnu vezu sa svojom vjerskom maticom i političkom zaštitnicom, Velikom Britanijom. Veliki sukobi unutar borbe za nezavisnost traju sve do 1922., kada je otok podijeljen osnivanjem Slobodne Irske Države, a Sjeverna Irska sa svojim etničkim i religijskim proturječnostima ostaje unutar Ujedinjenog Kraljevstva. Zloporaba religije Danas su u Sjevernoj Irskoj protestanti većina, a njihov odnos prema katoličkoj manjini nije temeljen na pravdi i ravnopravnosti. Isto tako, poznato je da katolička većina u Republici Irskoj diskriminira protestantske manjine. Ipak je neprihvatljivo njihove današnje sukobe etiketirati zastarjelim vjerskim kategorijama jer su oni pretežno političko-teritorijalnog karaktera. Kršćanska je religija zloupotrijebljena kao sredstvo nasilja bezbroj puta u europskoj povijesti. Postoje mnoga ružna poglavlja i rijeke prolivene krvi kojih se podjednako trebaju stidjeti i katolici i pravoslavci i protestanti. Užasna su zlodjela činjena zlorabeći sveto ime Kristovo i simbol njegova križa. Stoga se svi trebamo iskreno suočiti s pitanjem zašto je Ivan Pavao Veliki toliko puta pozivao na pokajanje i čišćenje pamćenja. Političari bolesnih ambicija znaju u kriznim vremenima manipulativno zaigrati na etno-religijske osjećaje, pa onda ispada da umjesto Srba, Hrvata i Bošnjaka međusobno ratuju pravoslavci, katolici i muslimani, ili u Irskoj, umjesto nacionalista i unionista, katolici i

protestanti. Vrijeme je da se opametimo. Zamislite kako bismo se osjećali da su u britanskim novinama objavljeni prilozi sa sljedećim naslovima: "Pravoslavci u Vukovaru masakrirali stotine katolika" ili "Katolici zaklali nedužne pravoslavne starce". Zgražamo se, normalno. Vrijeme je da se zgrozimo i nad naslovima hrvatskih izvješća iz Belfasta te podsjetimo naše novinare i urednike da odviše ne pojednostavljaju zastarjelim dramaturzijama koje samo pridonose vjerskim predrasudama u zemlji u kojoj se malo zna o Martinu Lutheru, ali se njegovo ime još uvijek koristi kao psovka. O švicarskom reformatoru Kalvinu da i ne govorimo. To jednostavno nije fer prema ovdašnjim miroljubivim protestantskim manjinama. Ako to nije dovoljno uvjerljivo, onda preporučam da se pročitaju Papini govori prigodom posjeta Irskoj, kada je izričito zaniijekao da se ondje radi o "religijskom ratu između katolika i protestanata".

(Glas Slavonije, Osijek, 19.09.2005.)